

Česká lékařská společnost J.E. Purkyně
Společnosti urgentní medicíny a medicíny katastrof

Následující dva texty členů výboru **vyjadřují stanovisko výboru Společnosti urgentní medicíny a medicína katastrof ČLS JEP** k soudnímu procesu týkajícího se transportu dítěte po porodu ke specializovanému vyšetření do nemocnice a následného soudního procesu, ve kterém byla (zatím nepravomocně) ZZS Jihomoravského kraje odsouzena za zásah do osobnostních práv matky i dítěte a za porušení domovní svobody.

Odsouzení lékaře, který postupoval správně

S velkým zájmem jsem si přečetl článek MUDr. Radima Uzla v Právu ze dne 25. 8. 2011 na téma překotného porodu a následného prapodivného soudního rozhodnutí. Se zněním článku se plně ztotožňuji a panu doktorovi za něj děkuji. Dovolím si doplnit několik poznámek z pohledu člověka, který odborným garantem jednoho z územních středisek záchranné služby a který jako výjezdový lékař pracuje a zároveň je soudním znalcem v oboru urgentní medicína.

Ve stručnosti, co se stalo: překotný porod v domácím prostředí, kdy matka nechala novorozence přibližně hodinu po porodu s nepřerušným pupečnÍkem a přivolala záchrannou službu pouze k jeho podvázání. Poté odmítla transport svůj a svého dítěte do nemocnice a zdravotníky vykážala z bytu. Přesto lékař za asistence Policie ČR prosadil další odborné ošetření a hospitalizaci, což se ukázalo jako jediná správná volba v zájmu přežití dítěte, neboť to následně čtyři dny strávilo v inkubátoru. Matka lékaři nejen že nepoděkovala, ale podala na něj žalobu. Nelíbilo se jí jeho autoritativní jednání. Lékař, který před konáním soudu zemřel, byl souzen a odsouzen. Organizace - záchranná služba musí platit odškodné matce a dítěti.

Rozhodnutí soudce představuje nebezpečný precedens. Lékař se z odborného hlediska rozhodl naprosto správně. Jakékoliv jiné rozhodnutí by ohrozilo zdraví a život novorozence. Ten jistě následně čtyři dny nestrávil v inkubátoru zbytečně. Dle logiky věci je rozsudek vzkazem do budoucna pro lékaře nejen záchranných služeb, že mohou být souzeni a odsouzeni, i když budou jednat odborně správně, dle svého nejlepšího vědomí a svědomí a ve shodě se zdravým rozumem. De facto může být situace vyhodnocena jako kriminalizace činnosti lékařů.

Ještě k postojům a názorům matky: její odmítání hospitalizace bylo pro dítě nebezpečné. Stejně lze také hodnotit pozdní přivolání záchranné služby a tedy i pozdní podvaz pupečnÍku. Kdo by v této kauze měl vlastně být souzen? Dle mého názoru jednoznačně matka, která svými nebezpečnými názory a jednáním ohrozila život dítěte (prohlášení Výboru odborné společnosti urgentní medicíny k alternativním porodům naleznete na www.urgmed.cz).

Zaměříme se však na lékaře záchranné služby. Na rozdíl od všech svých klinických kolegů má jejich práce svá specifika. Lékař musí neprodleně reagovat na tísňovou výzvu, k pacientovi přijíždí v přísném časovém limitu, pohybuje se v cizím (a často nepřátelském) prostředí s velmi omezenými prostředky. Situaci musí vyhodnotit okamžitě a musí také okamžitě jednat, a to často pod tlakem laické veřejnosti, která je pseudokulturně poučena americkými seriály o nadpřirozených schopnostech tamních zdravotníků. Znalosti a zkušenosti lékaře záchranné služby musí zahrnovat akutní a kritické stavy prakticky všech klinických oborů. Pacienty si nevybírání a nemůže je odmítnout. Jde o vysoce humánní profesi, která vychází z altruistických principů ochoty pomoci bližnímu v nouzi. Spousta kolegů zde pracuje třeba právě i pro nepřekonatelně úžasný pocit při úspěšné záchraně lidského života. Lékař záchranné služby svou práci vykonává ve směnách, které zajišťují dosažitelnost péče 24 hodin ve dne v noci, 365 dní v roce, včetně svátků a prázdnin. Lékařů záchranných služeb je nedostatek a většina je nucena sloužit často enormní množství přesčasových hodin.

Rozsudek soudce personální situaci ohledně kvalitních lékařů na záchranných službách rozhodně nezlepší. Troufám si předpovědět, že toto nešťastné rozhodnutí navíc povede ke zvýšení počtu advokátních kanceláří, které teď mohou vidět v záchranných službách snadnou kořist. Společnost by se měla rozhodnout, zda chce kvalitní záchrannou službu, která při své každodenní rizikové činnosti bude mít možnost dovolat se práva, anebo ještě více advokátních kanceláří, které budou záchranné služby vysávat. Soudům z celého srdce přeji, aby v budoucnu soudily skutečné zločince, kterých je u nás jistě dost.

Pokud bude mé vyjádření považováno za autoritativní vyjádření příslušníka bílé mafie (ať už to znamená cokoliv), jsem připraven nést následky, stejně jako kolega Uzel.

MUDr. Jiří Knor

lékař záchranné služby

člen Výboru odborné společnosti urgentní medicíny a medicíny katastrof ČLS JEP

předseda Akreditační komise pro obor urgentní medicína MZd

Vyšlo v elektronické verzi Zdravotnických novin

Vyjádření

Práva pacienta jsou jistě důležitá věc, nicméně v okamžiku, kdy je k události přivolán i zdravotník, i on má svoje práva, vyvažující jeho odpovědnost. V případě překotného porodu je převoz novorozence (a samozřejmě pokud možno i převoz matky) do zdravotnického zřízení k důkladné diagnostice podle dostupné odborné literatury plně indikovaný. Bez odborného vyšetření - které není oprávněn provést lékař bez příslušné specializace - **JE** nutné považovat oba (a dítě zejména) za osoby potenciálně ohrožené na životě, přestože v danou chvíli jsou jejich vitální funkce normální. Zatímco negativní postoj matky je plně legitimní a jako osoba odpovědná sama za sebe jej může projevit a musí být respektován, novorozenec svoje přání projevit nemůže. Zákon v takové situaci chrání jeho zájmy, o kterých je v danou chvíli a v dané situaci je oprávněn rozhodnout ošetřující lékař, nikoliv rodiče nebo kdokoliv jiný.

Vyšetření a často i velmi razantní terapie u pacientů, kterým zdánlivě „nic není“, není v medicíně nic mimořádného. Medicína není opravna mixérů, kde se prouchaná součástka

prostě nahradí jinou. Poruchy zdraví mají svojí dynamiku a v řadě případů by bylo čekání na to, až se skrytá patologie projeví navenek, fatální chybou. Představme si například situaci, kdy člověk v sebevražedném úmyslu pozře smrtelnou dávku léků, zavolá si záchrannou službu, ale nesouhlasí s ošetřením. I laik pochopí, že tento pacient v prvních chvílích vypadá zcela normálně, ale asi nikoho by nenapadlo s výplachem žaludku a podáním antidota čekat několik hodin na to, až jeho odumírající orgány selžou a pacient se doopravdy zhroutí, protože dříve by to narušilo jeho právo na sebeurčení.

Podle mého názoru byla situace v daném případě zcela analogická a lékař záchranné služby měl plné právo přijmout rozhodnutí dítě do nemocnice transportovat.

MUDr. Ondřej Franěk

lékař záchranné služby

člen Výboru odborné společnosti urgentní medicíny a medicíny katastrof ČLS JEP